

R EVEIL-SERIE

JEZUS BIDT OM
WARE HEILIGING

JOHANNES TEMMINK

No. 552

FEBRUARI 2019

JOHANNES TEMMINK

Johannes Temmink werd geboren als telg van een predikantengeslacht. Zijn grootvader Engelbertus, overleden in 1718, was predikant te Bleiswijk. Drie zonen werden eveneens predikant: Henricus in Kuilenburg, het huidige Culemborg, getrouwd met een dochter van de bekende Simon Simonides en overleden in 1727; Petrus, predikant aan den Hitzert (Zuid-Beijerland), stierf al op jonge leeftijd in 1713; en Wemmerus, die ook in 1727 overleed, was predikant te Vlaardingen.

De laatste was getrouwd met Cornelia Heinsius. Zij beiden waren de ouders van Johannes, die op 15 juli 1701 te Vlaardingen werd geboren. Hij was zeer begaafd en ging al op jonge leeftijd in 1718 theologie studeren in Leiden. Na zijn studie werd hij proponent in 1723 en op 25 februari 1725 bevestigd tot predikant in zijn eerste gemeente Korendijk, het huidige Goudswaard in de Hoekse Waard. In 1730 ging hij naar Purmerland, en na ruim een jaar al naar Schoonhoven (1731). Zijn laatste gemeente werd die van de Gasthuiskerk

in Amsterdam, waar hij in 1740 de herdersstaf op zich nam. Na een ernstige ziekte werd hem verlot gegeven ook in de andere kerken van Amsterdam te preken, waarbij ongetwijfeld de grote toeloop tot zijn prediking een rol speelde. Velen zijn door zijn prediking gezegend. Hij bleef ongehuwd en overleed te Amsterdam op 26 oktober 1768.

Van hem zijn vele delen met preken in handschrift nagelaten. Zijn belangrijkste werk is: “Het Hogepriesterlyk gebed van Christus, of verklaring over het zeventiende capittel van het euangelium van Johannes, in XXIII leerredenen”, in 1769 uitgegeven te Amsterdam door Petrus Schouten. Toen hij deze preken hield, zagen velen in de gemeente telkens uit naar het vervolg. Mannen van naam spraken hun waardering over de leerredenen. Toen de preken serie was beëindigd, drongen velen erop aan ze in druk te laten verschijnen. Maar Temmink was hiertoe niet over te halen. Na lang aanhouden is hij de preken in het net gaan uitschrijven en gaf hij toestemming ze na zijn dood uit te geven. We leren Temmink eruit

kennen als een gereformeerde piëtist, die zich beijverde om ‘aller ydelheid en der veelerley verderving van leer en zeden’ te weren, zoals het voorwoord vermeldt. Een preek die hij in 1762 tegen het kermisvieren had gehouden werd alsnog in 1852 uitgegeven.

Na zijn dood was er verschil van mening of hij de welmenende aanbieding van het Evangelie leerde. Zowel voor- als tegenstanders van dit strijdpunt schreven met hoogachting over Johannes Temmink en rekenden hem tot hun geestverwant.

Belangrijker is dat hij met het boek zijn gemeente van Amsterdam een geestelijk testament heeft nagelaten. In de preken wordt ‘verstandig en voorzichtig leiding gegeven, hartsgebreken worden nauwkeurig ontdekt, de gepaste vertroosting zijn bijzonder innemend. Hij wijst op de paden van het recht, opdat de onder het oog gebrachte zonden worden vermeden. Gods gunstgenoten worden bemoedigd’. Aldus het voorwoord van zijn ambtgenoot Johannes Boskoop. Uit alles blijkt dat Johannes Temmink een beproefd en gelovig kind van God was.

Bronnen:

- Biografisch Lexicon voor de Geschiedenis van het Nederlandse Protestantisme, deel 4, pag. 418-419.
- Het blijvende Woord, Leerdam 1991, deel 2, pag. 203-205.

De preek die u hierbij wordt aangeboden is herschreven in de taal en stijl van het tegenwoordige Nederlands. Het is de zeventiende preek uit bovengenoemd boek over Johannes 17. Door ‘De Vriend van Oud en Jong’ is de preek ook uitgegeven in de bundel: Het Brood der Kinderen, of een keur van twaalf echt-gereformeerde leerredenen. Daar luidt de titel van de preek: Een overdenking van het lijden van de Heere als Borg, als de enige grondslag voor een uitverkoren zondaar op grond waarvan hij door de genade van de Vader toegerust wordt tot goede werken.

Eerder verschenen in de Reveilserie de vierde preek over vers 3 (nr. 474, mei 2011), en de achttiende preek over vers 20 (nr. 485, juni 2012).

JEZUS BIDT OM WARE HEILIGING

door

JOHANNES TEMMINK

“En Ik heilig Mijzelf voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid”.

Johannes 17:19

De in de kerkgeschiedenis bekende Bernardus, uit het begin van de twaalfde eeuw, was in zijn tijd een invloedrijke man. Hij wordt in de roomse kerk nog steeds als een belangrijke heilige vereerd. Maar hij was al zeer besmet door de dwaalingen en het bijgeloof van die tijd. Toch sprak hij zich eens nadrukkelijk uit over de verdiensten van onze goede werken die de roomse kerk zo hoog in het vaandel heeft staan. Hij zei dat wij wat dit betreft meer verplicht zijn aan God dan Hij aan ons. Het is waar, elk mens heeft een sterke neiging, bewust of onbewust, van de Heere te eisen dat Hij onze goede werken beloont. Maar als wij zonder vooroordeel overwegen wie God

is, wie we zelf zijn en wat onze werken voorstellen, zullen we de beide onderdelen van de uitspraak van Bernardus moeten toestemmen. Het tweede deel van de uitspraak, namelijk dat God aan ons niets verplicht is vanwege het beste wat wij kunnen presteren, zal ik niet bewijzen op grond van Gods volmaakte eigenschappen en onze verplichtingen. Hoewel de vrienden van Job in hun oordeel over hem redeneerden vanuit een wettisch uitgangspunt, merkte Elifaz terecht op: ‘Zal ook een man Gode voordelig zijn? Maar voor zichzelf zal de verstandige voordelig zijn. Is het voor de Almachtige nuttigheid, dat gij rechtvaardig zijt; of gewin, dat gij uw wegen volmaakt?’ (Job 22:2-3). We zien ook dat Elihu dit met kracht onderstreept (Job 35:5-7). Maar ook het eerste deel van de uitspraak, namelijk dat wij meer verplicht zijn aan God, is niet moeilijk te begrijpen. Dat is wél het geval voor mensen die het een zware en onaangename taak vinden om een deugdzaam en oprecht leven te leiden, en daarom denken dat zij een goede beloning verdienen. Maar op dit punt kunnen we instemmen met Jesus Sirach: ‘Beraadslaag niet met een luiaard over enig werk’ (37:12).

Mensen die een beter oordeel hebben, streven de deugdzaamheid na om de zaak zelf. Zij zien een oprecht heilig leven als het meest aantrekkelijk en heerlijk, waardoor zij enigszins gaan lijken op de heerlijke God Zelf. Zulke mensen beseffen dat zij een plicht hebben de grote Schepper te danken, omdat Hij hen gemaakt heeft als mensen die weten van een wet en een Wetgever in hun leven. Daarin verschillen zij van heel veel andere schepselen. Zij hebben een hart dat kan onderscheiden wat het ware geestelijk goede is; zij brengen dat ook in praktijk en daarmee leiden ze een godvruchtig en oprecht leven.

Deze overtuiging zou veel meer gevonden moeten worden bij mensen die uit Gods Woord en door enige zelfkennis geleerd hebben dat wij allen na de zondeval veroordeeld liggen onder de wet van de zonde en van de dood. Het bedenken van het vlees is vijandschap tegen God; want het onderwerpt zich aan de wet Gods niet; want het kan ook niet (Romeinen 8:7). Als wij een goed werk willen doen, moet God ons hart veranderen en ons een nieuw hart en een nieuwe geest geven. Hij moet ons gehoorzaam maken om overeenkomstig Zijn wetten en ge-

boden te leven. Ook het willen en het werken moet Hij ons geven, en alles wat Gods Woord daar nog meer over zegt. Zijn wij de Heere niet de hoogste dank verschuldigd voor deze goddelijke geschenken die ons in staat stellen om een heilig leven te leiden? Want er moet aan de goddelijke gerechtigheid voldaan zijn om ons deze genade te kunnen schenken. Anders zal de toegang tot de genade voor ons bij Hem gesloten blijven vanwege de zonden in ons leven. Gods kinderen zijn aan de Heere grenzeloze dank verschuldigd voor het goddelijke werk in hun hart, waardoor zij een heilig leven kunnen leiden. Om zich dat bewust te zijn, is het heel erg nodig om een heldere kennis te hebben van de enige grondslag waarop het genadewerk van God in de uitverkoren zondaar is gebouwd.

Kom geliefden, laten we in dit uur stilstaan bij deze enige grondslag, namelijk het offer en het lijden van de Heere Jezus Christus als Borg, om deze kennis te verkrijgen, te verdiepen en daarin toe te nemen. Dit is de enige en volkomen prijs die betaald is om aan de goddelijke gerechtigheid te voldoen, en het is de enige oorzaak van

de genade van God, die de gelovigen in staat stelt heilig te leven. Laat dit de vrucht mogen zijn van onze tekst: *'En Ik heilig Mijzelf voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid.'*

In het zeventiende hoofdstuk van het Evangelie van Johannes vinden wij het zo verheven, leerzame en voor Gods kinderen van alle tijden troostvolle hogepriesterlijke gebed. De Middelaar van een nieuw of beter verbond draagt in dit gebed de belangen op van de aanwezige bondgenoten van Hem en Zijn Vader en van alle gelovigen tot aan het einde van de wereld. We kunnen in dit gebed heel goed drie hoofdlijnen onderscheiden. In het Oude Testament moest de hogepriester op de grote Verzoendag bidden voor hemzelf, voor zijn gezin en al zijn nakomelingen, en voor het hele volk. Zo bidt de Heere Jezus hier ook als de grote Hogepriester voor Zichzelf, vers 1-5; voor Zijn huis, de aanwezige discipelen, vers 6-19; en voor alle gelovigen, ook voor hen die nog gaan geloven in de jaren die nog komen zullen, vers 20-26. In het gebed voor Zijn gelovigen onderscheiden wij twee delen: een gebed voor hun bewaring, vers 11-16, en een gebed voor hun heiliging,

vers 17-19. Het gebed voor de heiliging vinden we in vers 17 en het bevat een dubbele beweegreden: de eerste beweegreden is ontleend aan het werk waartoe zij waren uitgezonden, vers 18, en de andere aan het offer dat Christus voor hen gebracht heeft, vers 19. De Heere laat in de woorden van onze tekst zien dat Hij de genade van de Vader door Zijn heilig offer heeft moeten verdienen, zodat Zijn discipelen door de Vader tot goede werken konden worden toegerust of in de waarheid worden geheiligd. De andere beweegreden betreft de tweede bijzondere bede voor de discipelen voor hun heiliging in de waarheid. Deze bede vindt haar grond in het heilige offer en lijden dat Hij heeft ondergaan, en de prijs die Hij daarvoor heeft betaald om deze zegen voor hen te verdienen.

We vinden in de tekst twee hoofdgedachten waarbij we afzonderlijk zullen stilstaan:

1. De verzoening die Christus voor hen verdiend heeft: *Ik heilig Mijzelf voor hen.*
2. Het doel en de vrucht daarvan: *opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid.*

Van de behandelde tekst zullen we ook een praktische toepassing maken.

1.

We zien dat door het voegwoordje ‘en’ aan het begin van de tekst, de tweede beweegreden aan de eerste wordt verbonden. De tekst kan enigszins verschillend worden uitgelegd als we ze als een aparte daad van Christus in verband brengen met de zending van de discipelen, of als we ze betrekken op de inhoud van vers 17 en 18. Als we kiezen voor het eerste, dan wil de Heere Jezus aan Zijn Vader en aan Zijn discipelen Zijn volmaakt goede werk laten zien, waardoor Hij hun alles heeft geschonken wat in Zijn goddelijke vermogen lag. Het was alsof Hij zei: ‘Ik heb hen uitgezonden om deze zware bediening op zich te nemen, maar Ik laat hen niet zonder hulp gaan. Nee, naast de voorbede voor hen om de nodige wijsheid, sta Ik nu klaar om als een barmhartige Hogepriester het zwaarste deel van dit ambt op Mij te nemen en hen in hun ambt te ondersteunen.’

Maar als we de tekst liever in verband brengen met de twee vorige verzen, vooral met vers 17, dan laat Christus aan de Vader zien dat het bezwaar dat zou kunnen rijzen tegen Zijn bede om heiligende genade is weggenomen. Dat bezwaar

was terecht vanwege de onwaardigheid van de personen die deze weldaad zouden ontvangen, Maar dat bezwaar is opgeheven, want door Zijn verdienende offer is die onwaardigheid immers geheel weggenomen en heeft Hij alle genade en de heerlijkheid voor hen verworven.

Welke uitleg we ook kiezen, beide verdienen onze aandacht. We kunnen ze afzonderlijk beschouwen of ook samenvoegen.

Laten we nu verder gaan en het hoogst gewichtige en gezegende werk van Christus van de heiliging van Zijn volk overdenken. We staan bij elk woord stil omdat ze van groot belang zijn. Zo schenken we aandacht aan de heiliging zelf (a); aan de Persoon Die dit doet, namelijk *Ik* (b); aan wat Hij heiligt, namelijk *Mijzelf* (c); en voor wie Hij dit doet, namelijk *voor hen* (d).

a. We moeten hier het woord *heiligen* beschouwen in haar bijbelse betekenis. Socinianen en alle anderen die niets willen weten van de oneindige liefde en de enige grond van de zaligheid die God aan zondaars gegeven heeft, willen in deze woorden niet méér lezen dan dat Christus Zich op Zijn ambt moet voorbereiden.

Maar dit is een armzalige verklaring. Christus was daartoe al lang geheiligd en voorbereid. Wat voor die heiliging nodig was, had de Vader, Die Hem geheiligd en in de wereld gezonden had, al gedaan (Johannes 10:36). Van de heiliging zoals de Socinianen die opvatten, kan nauwelijks gezegd worden dat die voor hen plaatsvindt en hun heiliging in de waarheid als gevolg heeft. 'Ja maar', zegt men dan, 'het godvruchtige leven van Christus is voor hen een voorbeeld en een reden om ook zo te handelen; en zo kunnen zij zichzelf heiligen.' Maar zo gezien is het alleen maar een argument voor Zijn volgelingen om zelf hun eigen heiligheid te realiseren. Dan komt de Vader Die hun de Geest van heiligmaking wil schenken, er niet aan te pas!

De eigenlijke betekenis van 'heiligen' is dat personen of bepaalde zaken van het dagelijkse leven worden afgezonderd en plechtig aan de Heere en Zijn dienst worden gewijd. Dit kan op verschillende manieren en door diverse plechtigheden gebeuren, afhankelijk van de zaken die het betreft. De tabernakel en zijn gereedschap werden gezalfd (Exodus 40:9-

11). De moeder van Micha heiligde het geld dat van haar gestolen was voor de Heere, en gebruikte het voor een godsdienstig doel (Richteren 17:3). Zo deed ook David met het goud en zilver dat hij in handen kreeg van de hem omringende volken (2 Samuël 8:11). Maar als in het Oude Testament iets aan de Heere werd geheiligd, gebeurde dit meestal door een offer. De Heere gebiedt in Deuteronomium 15:9 dat Israël de eerstgeborene van de reine dieren moest heiligen. Maar als dit dier een gebrek had, mocht het niet geofferd worden. Daarom lezen we in 2 Kronieken 30 dat de Levieten belast waren met het slachten van de paaslammeren voor iedereen die niet rein was, om hen voor de Heere te heiligen (vers 17).

Hoe kunnen we het heiligen van Christus en het Zich wijden aan de Vader voor de zaligheid van Zijn volk anders opvatten dan als het offeren van Zichzelf? Dat geldt vooral omdat Hij nu gereed staat om als Priester Zichzelf te offeren. Hij spreekt in de tegenwoordige tijd van iets dat nu gaat gebeuren. Van dit offer wordt gezegd dat Hij Zijn volk daardoor heiligt (Titus 2:14). Ook in Efeze 5: ‘Gelijk ook Christus de

Gemeente liefgehad heeft, en Zichzelf voor haar heeft overgegeven, opdat Hij haar heiligen zou' (vers 25-26). De heiliging van Zijn volk wordt uitdrukkelijk aan Zijn offer toegeschreven in Hebreeën 10: 'In welke wil wij geheiligd zijn, door de offerande van het lichaam van Jezus Christus, eenmaal geschied' (vers 10). En in vers 14 lezen we dat Hij met één offerande in eeuwigheid hen volmaakt heeft die geheiligd worden. We lezen op diverse plaatsen dat Zijn offer en lijden als Borg een heiliging genoemd wordt. Zoals in Hebreeën 2 waar we lezen dat God de overste Leidsman hunner zaligheid door lijden zou heiligen' (vers 10). 'En geheiligd zijnde is Hij allen die Hem gehoorzaam zijn, een oorzaak der eeuwige zaligheid geworden' (Hebreeën 5:9).

Er wordt in het Grieks in de twee laatstgenoemde teksten een ander woord gebruikt dan in onze tekst en op andere plaatsen. Dit woord betekent zoveel als een volkomen inwijding, maar er is hier geen sprake van een wezenlijk verschil. De bovengenoemde bewijspplaatsen zijn voldoende om iedereen die niet verblind is door de god van deze eeuw of door moedwillige

goddeloosheid, te overtuigen dat deze heiliging niets anders kan betekenen dan het offer van de Heere Jezus aan Zijn Vader, als Borg en Middelaar van de uitverkorenen. Ik zal mij niet verder bezighouden met de verklaring van de aard en de vruchten van dit verzoenende offer. Dit is door anderen uitvoerig gedaan in de verklaring van de belangrijke artikelen van onze geloofsleer. Ik wil hier alleen opmerken dat Christus hier met het volste recht voor Zijn volkomen offer het woord ‘heiliging’ gebruikt, of spreekt van een toewijding aan de Heere om Zijn volkomenheid en heerlijkheid te erkennen. Hierdoor valt het helderste licht op Gods heiligheid, rechtvaardigheid en andere volmaakte eigenschappen, en op het volkomen herstel van de geschonden eer van de goddelijke Majesteit. Dit hebben we aangetoond in de preek over vers 4. Hij gebruikt nu in Zijn gebed voor hen dezelfde uitdrukking, maar in een heel andere en veel verhevener betekenis. Hij spreekt terecht in de tegenwoordige tijd, *Ik heilig mijzelf*, omdat Hij op het punt staat naar de plaats van het offer te gaan, het rampzalige Gethsémané, waar men Hem gevangen zal nemen.

b. Christus schrijft heel passend ook de daad van de officieren aan Zichzelf toe, *Ik*. In het Grieks wordt hier het woordje *ego* gebruikt. Dit wordt niet gebruikt als er geen bijzondere betekenis of nadruk in ligt. Hiervan kon geen sprake zijn in de offers van het Oude Testament. De redeloze dieren waren niet gewillig om zich als het slachtoffer te laten verbranden. Ze waren zich er ook niet van bewust en hadden ook geen morele begeerte om dit als een straf op de zonde te ondergaan en God in Zijn recht en deugden daardoor te heiligen. Degene die het offerdier bracht, was eigenlijk degene die offerde, de offeraar, maar in de wet van Mozes werd hij in de dagelijkse offers door de priester vervangen.

Heel anders was het met deze heerlijke Messias, van Wie de Heere spreekt: 'Ik zal Hem doen naderen, en Hij zal tot Mij naderen; want wie is hij die met zijn hart borg worde, om tot Mij te genaken? spreekt de Heere' (Jeremia 30:21). Hij onderwierp Zich volkomen bewust en gewillig aan de eis van de onverbiddelijke wet om te voldoen aan de strenge rechtvaardigheid die God van Hem eiste. Zijn hoogste

doel was de Heere der heerscharen te verhogen door het recht en God de Heilige te heiligen door gerechtigheid (Jesaja 5:16). Men kan van Hem zeggen dat Hij Degene was Die het offer bracht, de Offeraar, maar tegelijk was Hij ook de Priester. De Offeraar bracht Zijn offer naar de tent der samenkomst, en men zag Hem gaan om op de plaats van het offer te komen.

Hij sprak met Zijn discipelen over Zijn lijden en dood, waarvan Hij wist dat dit Hem in Jeruzalem te wachten stond, maar toch ging Hij (Lukas 18:31-33). Toen Hij Zijn afscheid van deze wereld had aangekondigd, klonk het: Sta op, laat ons van hier gaan, namelijk naar het verschrikkelijke Gethsémané (Johannes 14:31). Als Hij in Johannes 18 naar die plaats gaat, weet Hij dat Zijn vijanden Hem daar zullen zoeken. Hij gaat hun als het ware tegemoet en als ze zeggen dat ze naar Hem op zoek zijn, maakt Hij Zich aan hen bekend. Hoewel het de priester is die het offer slacht en verbrandt, mag men de beulen van Christus niet zien als priesters die Hem met geweld van Zijn leven hebben beroofd, maar Hij gaf het hun en Hij

liet hun toe het te nemen. ‘Niemand neemt het leven van Mij, maar Ik leg het van Mijzelf af; Ik heb macht het af te leggen, en heb macht het weer te nemen’ (Johannes 10:18). Dit heeft hij Zijn achtervolgers indringend willen leren, toen Hij tot hen één woord sprak: ‘Ik ben het!’ Daarop schrokken zij terug en vielen op de grond (Johannes 18:6). Zo was Hij werkelijk de Priester Die het leven ten offer gaf met het doel om te voldoen aan de eis van de Heere (Efeze 5:2). Hij heeft Zichzelf voor ons overgegeven om Zich als een offer te laten slachten, Gode tot een aangename reuk. Hij heeft door de eeuwige Geest Zichzelf onbestraffelijk aan God opgeofferd (Hebreeën 9:14).

Veel gezaghebbende uitleggers verstaan onder deze woorden ‘door de eeuwige Geest’ de goddelijke natuur van de Middelaar, en ik volg hen daarin. Maar deze gewilligheid hoeft toch niet alleen in de goddelijke natuur te worden gezocht; want ook de volkomen gewilligheid van Zijn menselijke natuur maakte dit offer volkomen heilig. En waarom mogen we het volkomen verlangen en de bereidwilligheid van de Godmens om als Borg te sterven, niet aan-

merken als het heilige vuur dat dit offer zowel heiligde als verteerde? Hij heeft gezegd: ‘Want de ijver van Uw huis heeft mij verteerd’ (Psalm 69:10). Het is dezelfde Heiland Die in Mattheus 23 zegt dat het altaar de gave heiligt. Maar zouden we moeten geloven dat het altaar op zichzelf genomen de gave heilig maakt? Is het niet beter te zeggen dat het altaar dit doet omdat het hemelse vuur op het altaar ligt waardoor de gave verteerd wordt? Daarom is het brengen van het offer uitsluitend het werk van Christus.

c. Zo is Hijzelf ook het offer geweest, toen Hij zei: ‘Ik heilig Mijzelf’. In eigenlijke zin was Zijn menselijke natuur het offer, zowel Zijn ziel als Zijn lichaam. Hij sprak dat Hij Zijn ziel tot een losprijs voor velen gegeven heeft (Mattheüs 20:28) en dat Hij Zijn ziel als een schuldoffer gesteld zal hebben (Jesaja 53:10). Dat geldt voor beide, ziel én lichaam. Petrus schrijft: ‘Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout’ (1 Petrus 2:24). ‘In welke wil wij geheiligd zijn, door de offerande van het lichaam van Jezus Christus, eenmaal geschied’ (Hebreeën 10:10).

De zondaren voor wie Christus de schuld betaald heeft, hebben met ziel en lichaam gezondigd. Daarom heeft de Heere met ziel en lichaam de straf moeten ondergaan. Hij moest door het ondergaan van de straf ook geheiligd worden naar Zijn ziel en lichaam. Want de ziel en het lichaam van de zonderen waren door de schuld besmet en hadden heiligende genade nodig om van deze smet gewassen te worden. We moeten daarom de menselijke natuur van de Middelaar niet anders zien dan in de ware vereniging met Hem als de Zoon van God. Anders zou Hij niet bevoegd zijn geweest over Zijn eigen leven te beschikken, en ook niet in staat zijn geweest om het eeuwige gewicht van de toorn van God te dragen. Zijn offer zou ook niet die waarde hebben gehad om een eeuwige gerechtigheid tot stand te brengen. Het storten van Zijn bloed heeft geleid tot een daadwerkelijke en volkomen vergeving, omdat het ging om het bloed van Jezus Christus, de Zoon van God (1 Johannes 1:7). Deze Persoon, Die Zich aan ons heeft geopenbaard als de Zoon van God en Die door de Vader verheerlijkt is eer de wereld was (vers 1 en 5), is hier het ware Offer

geweest. Hij heeft echter niet voor Zijn eigen zonden betaald, zoals blijkt uit wat nu volgt.

d. Dit wordt duidelijk omdat de personen worden aangewezen voor wie Hij Zichzelf heeft geheiligd, namelijk 'voor hen'. Degenen die de borgstelling van Christus en Zijn verzoenende offer voor de zonde ontkennen, willen dit 'voor hen' alleen opvatten als 'tot hun voordeel'.

Daardoor zouden zij afgeschrikt worden om te zondigen en door Zijn voorbeeld worden aangespoord het goede te doen. We mogen en moeten déze les en dit nut van het lijden van Christus wel ter harte nemen, maar zeker niet als het enige wat belangrijk is. Als hier staat 'voor hen', betekent dit: in de plaats van hen. We hebben al laten zien dat Christus spreekt van een werkelijk verzoenend offer voor de zonde.

Het is in de oudtestamentische offerdienst duidelijk dat de zondoffers niet alleen maar een nuttige les en voorbeeld waren voor degene voor wie zij geslacht werden, maar dat het dier dat geofferd werd, in de plaats kwam van hem die het offer bracht. De offeraar beleed met het offer dat hij deze straf van God verdiende, en

dat hij van deze straf en schuld alleen bevrijd kon worden, omdat het bloed en het leven van het dier aan God werd geofferd. Dat dit de inhoud van deze ceremonie was – en dit geldt ook voor het offer van Christus – werd duidelijk door de oplegging van de handen op de kop van het dier, de belijdenis van de schuld, en tevens het besprengen met het bloed. Lees dit in Leviticus 4: ‘En hij zal zijn hand op het hoofd van het brandoffer leggen, opdat het voor hem aangenaam zij, om hem te verzoenen’ (vers 1). De hogepriester moest op de grote verzoendag zijn beide handen leggen op de kop van de levende bok, en hij moest alle ongerechtigheden van de kinderen van Israël belijden en deze leggen op de kop van de bok (Leviticus 16:21). Overall in de Bijbel vinden we dat de verzoening wordt toegeschreven aan het vergoten bloed van de offerdieren. ‘Aäron zal eens in het jaar over zijn hoornen verzoening doen, met het bloed van het zondoffer der verzoeningen’ (Exodus 30:10). ‘Want de ziel van het vlees is in het bloed; daarom heb Ik het u op het altaar gegeven, om over uw zielen verzoening te doen; want het is het bloed, dat voor de ziel

verzoening zal doen' (Leviticus 17:11).

Het ging in deze offers om het vergeven van de schuld en het vrijspreken van een tijdelijke straf, ook voor hen die niet in geloof op Christus als het tegenbeeld zagen. Maar het is tegelijk volkomen duidelijk dat het hier ging om de *plaatsvervang*ing van de schuldige die daardoor verzoend werd. In dit verband wordt het Griekse woord met 'voor' vertaald. 'Want elke hogepriester, uit de mensen genomen, wordt gesteld voor de mensen in de zaken, die bij God te doen zijn, opdat hij offere gaven en slachtoffers voor de zonden' (Hebreeën 5:1). Het kan echter ook een tegenstelling inhouden, of vertaald worden met 'in plaats van' (vgl. Mattheüs 2:22).

Omdat dit een fundamenteel, maar ook het meest bestreden geloofsartikel van de christelijke godsdienst is, wil ik het belang hiervan extra onderstrepen. De mensen voor wie Christus Zich heeft willen heiligen, waren zó diep verloren en schuldig, dat het noodzakelijk was dat Hij Zichzelf voor hen heeft opgeofferd. Zij moeten, zoals ook alle andere mensen dit verplicht zijn, Hem alleen liefhebben als de oneindig heerlijke God

en Hem in Zijn volmaakte eigenschappen de eer geven. Dit is het grote doel waartoe God de mensen geschapen heeft. God zal elke zondaar die aan dit doel niet beantwoordt, maar voor wie juist het tegendeel geldt, wreken en straffen omdat hij de goddelijke Majesteit heeft geschonden. Het beledigen van de eeuwige God kan Hij niet ongestraft laten; Hij is de Heilige en oordeelt anders dan wij (Psalm 50:21).

Daarom is er voor zondaren een offer nodig om de geschonden eer van God te herstellen. Om die reden is het ook niet genoeg dat de Verlosser hun alleen een voorbeeld geeft, en hen krachtig aanspoort om heiligheid te beoefenen. De onheilige natuur van de zondaar kan hierdoor niet hersteld worden, en al zou dit mogelijk zijn, dan blijft de bovengenoemde noodzaak van het bestraffen en de betaling voor het schenden van de goddelijke Majesteit toch nog bestaan. Deze eeuwige wraak kan alleen worden weggenomen door een offer dat zoveel waarde en kracht heeft, dat daardoor deze eeuwige wraak weggenomen kan worden. Dit offer moet gebracht worden, of door de zondaar zelf, of door een ander die in zijn plaats treedt, en

daartoe is alleen Christus in staat.

Over de woorden ‘voor hen’ wil ik opmerken dat Christus daarmee alle personen bedoelt die Hem gegeven zijn (vers 2,6,9,12) en voor wie Hij nu bidt. Hij heeft Zich alleen geheiligd en geofferd voor alle gelovigen, ook voor hen die nog zullen gaan geloven (vers 20). Christus bidt niet voor de wereld, maar voor hen die de Vader Hem gegeven heeft (vers 9).

2.

Dit blijkt ook duidelijk uit het tweede deel van de tekst, die spreekt van het doel en de vrucht van deze heiliging: *opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid*. Wat nu onze aandacht vraagt, is de rijke inhoud van de heiliging van de gelovigen en vervolgens hoe deze heiliging verbonden is met de heiliging van Christus tot een offerande aan God.

We hebben in een preek over vers 17 al uitvoerig over de rijke inhoud van de heiliging van de gelovigen gesproken. We hebben gezegd dat deze bestaat uit heldere kennis, oprechte liefde en erkenning van Gods volmaakte eigenschappen. Daardoor vernieuwt de ziel zich meer en

meer naar dat beeld, ze neemt afstand van alles wat onrein is, en geeft zich aan de Heere over om Hem te verheerlijken in het aardse leven. We hebben laten zien dat de heiliging, die een werk van God is, alleen kan worden gewerkt door het Woord van God; en de heiliging kan ook alleen naar de regel daarvan beoefend worden.

We moeten dus nu alleen nog spreken over het doel en de vrucht van het verzoenende offer van Christus: *opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid.*

Het grote doel van het werk van Christus als Middelaar, Zijn zware lijden als Borg, was de verzoening. De Heilige Schrift is daarover op veel plaatsen glashelder: ‘Hij heeft Zichzelf voor haar overgegeven, opdat Hij haar heiligen zou’ (Efeze 5:25-26); ‘Die Zichzelf voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid, en Zichzelf een eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken’ (Titus 2:14). Dat kon ook niet anders in het licht van wat Christus in Zijn verlossingswerk tot stand wilde brengen. Het eerste wat de Zoon daarin wilde, was de verheerlijking van de Vader, zoals blijkt in vers 1 en 4.

Wanneer de Zoon degenen die aan Hem tot verlossing gegeven zijn, in een onheilige en natuurlijke staat zou laten blijven – ja, dan zou het hele leven van deze verlostte mensen alleen tot oeneer van God zijn. Ze zouden erger zijn dan onbekeerde mensen, omdat ze dan beschamende voorbeelden van ondankbaarheid zijn en de onbekeerden de indruk geven dat de zonden niet worden gestraft. Daarom moet de vrucht van de verlossing zijn, dat de verlostte gelovigen Zijn deugden verheerlijken, zoals we lezen: ‘Want gij zijt duur gekocht: zo verheerlijkt dan God in uw lichaam en in uw geest, die van God zijn’ (1 Korinthe 6:20). Christus zegt over deze verplichting: ‘Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt’ (Johannes 15:8). God wilde in Zijn genade de uitverkorenen die door de zonde van God gescheiden zijn, in een door Hem al eerder bepaalde weg weer terugbrengen om in gemeenschap met Hem te leven. Met dit doel heeft de Vader hen aan Zijn Zoon gegeven, zoals we al eerder zagen. Zij moeten niet alleen vrijgekocht worden uit de macht van vreemde machthebbers, maar ook daadwerkelijk bevrijd worden om Gods eigendom te worden.

Hoe zou dit kunnen gebeuren? De waarheid van het Evangelie moet hun de enige weg aanwijzen waardoor ze weer bij de Vader kunnen komen; een weg met veel duistere plaatsen en raadsels. Maar het Evangelie moet ook een heiligende kracht op hun hart uitoefenen en de keuzes die daaruit voortkomen. Ze kiezen nu niet meer voor zichzelf, maar om ván de Heere te zijn en vóór de Heere te leven. Het is zoals Jezus tegen de Joden zei: ‘Indien gij in Mijn woord blijft, zo zijt gij waarlijk Mijn discipelen, en zult de waarheid verstaan en de waarheid zal u vrijmaken’ (Johannes 8:31-32). Hoe kan God, Die te rein van ogen is dat Hij het kwade kan zien, ooit met hen gemeenschap hebben en hen in Zijn heilige nabijheid dulden, als zij in hun gruwelijke onreinheid zouden blijven? Het is daarom voor de uitverkorenen nodig dat zij geheiligd worden om bij God gebracht te worden; het is nodig voor hen dat ze kunnen en willen komen, en dat de Heere hen wil aannemen. God wilde Zijn uitverkorenen verlossen en hun het eeuwige leven geven; dat begint nu al en bereikt straks in de eeuwigheid haar volkomenheid (vers 2). Dit zou niet kunnen als alleen

de schuld weggenomen werd, die de dood als straf tot gevolg heeft, terwijl ze tegelijkertijd geestelijk dood zouden blijven in zonden en misdaden. De rampzaligheid van de mensen na de zondeval betekent dat ze een zondig en van God afkerig hart hebben. Ze zijn als toegewijde slaven van de zonde totaal machteloos om iets anders te doen dan het verkeerde. Kunnen ze in die toestand gelukkig zijn als ze de oprechte godsvrucht zouden bezitten en die in praktijk moeten brengen? Nee, het is nodig dat ze door *heiligmaking* verlost worden van een onrein hart en van de overheersende macht van de zonde. Zonder heiligmaking zullen ze nooit naar het leven in de heerlijkheid kunnen uitzien; zonder de heiligmaking zal niemand de Heere zien (Hebreeën 12:14). In het nieuwe Jeruzalem zal niet inkomen iets dat verontreinigt, en gruwelijkheid doet, en leugen spreekt (Openbaring 21:27). Zonder deze vernieuwde en heilige natuur zouden ze dit geheiligde leven steeds verliezen en naar de dood verlangen. Ja, ze zouden met hun natuurlijke en onveranderde hart het leven met en voor God niet willen hebben, en het in de hemel niet kunnen uithouden. We kunnen dit al

zien bij de onbekeerden. Het vervullen van de godsdienstige plichten valt hun zwaar. Als ze in het gezelschap van godzalige mensen zijn en hun heilige leven zien, vervelen ze zich en ze krijgen het benauwd. Wat zal het dan voor hen zijn als ze zonder onderbreking God moeten verheerlijken in het gezelschap van zodeloze en heilige hemelbewoners?

We hebben gezien dat het belangrijkste doel van het werk van de verlossing van de zondaar is: zijn heiliging. Omdat dit het hoofdbestanddeel is van het verlossingswerk, heeft de Verlosser de heiliging van de zondaar op Zich genomen.

Wij moeten nu nog nagaan hoe de heiliging van de zondaar de vrucht is van de heiliging van de Middelaar door Zijn verzoenend offer. Verschillende teksten die de heiliging daaraan toeschrijven, hebben we al genoemd: Efeze 5:25-26; Titus 2:14, Hebrëen 2:10; 5:9; 10:10 en 14. We voegen er nog aan toe Hebrëen 9:14: 'Hoeveel te meer zal het bloed van Christus, Die door de eeuwige Geest Zichzelf Gode onbestraffelijk opgeofferd heeft, uw geweten reinigen van dode werken, om de levende God te dienen?'

Maar laten we nu zien welk verband er tussen beide bestaat.

Het is waar dat zo'n offer voor de zonde de mensen kan én moet afschrikken van de zonde. Ook de liefde die Christus daarin laat zien, moet een krachtige aansporing zijn om heilig voor Hem te leven. 'Want de liefde van Christus dringt ons. Als die dit oordelen, dat, indien Eén voor allen gestorven is, zij dan allen gestorven zijn. En Hij is voor allen gestorven, opdat zij die leven, niet meer voor zichzelf zouden leven, maar voor Hem Die voor hen gestorven en opgewekt is' (2 Korinthe 5:14-15). Ook wij worden door Zijn voorbeeld opgeroepen om getrouw te zijn tot in de dood, en liever te sterven dan de Heere en Zijn waarheid te verloochenen. We hebben al gezegd dat het offer van Christus nog een veel zwaarwegender doel had, omdat ze ook een veel krachtiger invloed heeft op onze heiligheid dan de eerder genoemde invloeden. De bedorven natuur van de mens, die afkerig is van alle heiligheid, heeft een veel krachtiger aansporing nodig om de heiligheid te beoefenen. Denk aan de uitdrukkingen die Christus Zelf daarvoor gebruikt. Deze leren ons

heel wat anders dan de flauwe uitleg van de Socinianen. Als het de bedoeling van Christus was om hen door Zijn voorbeeld krachtig aan te sporen, had Hij moeten zeggen: Ik heilig Mijzelf opdat ook zij zich heiligen. Maar Hij gebruikt de lijdende vorm: ‘opdat ook zij geheilgd mogen zijn’. Door wie? Door zichzelf? Nee, maar door de Vader tot Wie Christus bad: ‘Heilig ze in Uw waarheid’ (vers 17). Daarom is het Zijn heilige offer dat de Vader beweegt de gelovigen de zegen van de heiliging te schenken. Het is uit een pelagiaans en wettisch beginsel dat de mensen de heiliging alleen zien als een plicht en een werk dat de mens tot stand brengt. De heiliging moeten we in de eerste plaats zien als een zegen van het genadeverbond. Christus moest die verdienen en door de Heilige Geest aan ons toepassen. Dat we dood in zonde en misdaden zijn, is een straf op de zonde, en tot deze straf behoort ook de bedreiging om voor eeuwig verloren te gaan. De rechtvaardigheid van God staat niet toe dat de mens een deel van de straf wordt kwijtgescholden. Ook niet dat dat hij genade ontvangt tot een heilig leven vóórdat er aan de gerech-

tigheid is voldaan en de schuld van de zonden is betaald. Dit heeft Christus gedaan met Zijn verzoenende offer. De Heere kon nu de zondaar verlossen uit de droevige macht van de zonde, zonder dat er aan Zijn recht tekortgedaan werd. We lezen in Romeinen 8: ‘Want de wet van de Geest des levens in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods’ (vers 2). De Heilige Geest met al Zijn zegeningen, waarvan de heiligheid de voornaamste is, is ook een vrucht van het verdienende werk van de Middelaar. Zie Galaten 3: ‘Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons’. ‘Opdat de zegening van Abraham tot de heidenen komen zou in Christus Jezus, en opdat wij de belofte des Geestes verkrijgen zouden door het geloof’ (vers 13-14).

Het offer van Jezus en de vrucht van de heiligmaking in hen voor wie Hij Zich geheiligd heeft, moeten met elkaar worden verbonden. Daaruit kunnen we volkomen terecht besluiten dat alle mensen voor wie Hij de schuld betaald heeft, ook geheiligd worden. Maar degenen die de heiligmaking nooit hebben ontvangen, heb-

ben ook nooit behoord tot Zijn schapen voor wie Hij Zijn leven gegeven heeft.

Wilt u met de verdedigers van een algemene verlossing beweren dat de Heere Jezus Zich voor alle mensen heeft opgeofferd? Dan moet daaruit volgen dat Hij ook alle mensen heeft willen heiligen, en niet alleen maar een vorm van algemene hulp en genade heeft willen geven, waardoor zij zichzelf kunnen heiligen als zij daar een goed gebruik van maken.

Met behulp van zulke ongerijmdheden kunnen we de woorden van de tekst niet helder uitleggen, maar raken we op een dwaalspoor. We moeten vasthouden aan de uitleg dat de uitwerking van Jezus' verzoenend bloed zich niet verder uitstrekt dan de Geest van de heiligmaking. Uit de vrucht van de heiligmaking zullen de mensen gaan beseffen dat ze met Zijn bloed gekocht zijn. Ook anderen zullen dat erkennen. We hebben niet veel woorden nodig om te laten zien dat in de tekst de inhoud treffend wordt weergegeven. Vers 17 begint met de bede: *Heilig ze in Uw waarheid*. Hieruit blijkt dat de Zoon alles wat de Drie-enige God in de eeu-

wigheid had voorgenomen, voor Zijn rekening heeft genomen, en dat dit werk door de Heilige Geest moet worden toegepast. De Heilige Vader kan nu aan onreine zondaren Zijn genade bewijzen, omdat alle hinderpalen die Hem daarvoor in de weg stonden, zijn weggenomen. Verder zet de Meester aan Zijn discipelen uiteen dat Hij Zich aan Zijn Vader als een slachtoffer moet heiligen om voor hen de genade van de heiligmaking te kunnen verwerven. De discipelen moeten en kunnen hieruit leren dat zij geen reden hebben over Zijn dood verdrietig te zijn of de moed te verliezen, maar dat zij juist blij en dankbaar moeten zijn.

Als zij de heiligmaking in hun hart beginnen te ervaren, komt daarbij ook dat zij ernaar verlangen hun heiligmaking in de vreze van de Heere te voleindigen. Omdat zij dit werk niet in eigen kracht kunnen volbrengen, horen ze nu tot hun troost dat door dit volmaakte offer een almachtige hulp verdiend is en dat deze hun zeker zal geschonken worden.

Toepassing

Als we nu van de behandelde tekst een toe-

passing maken, is het niet nodig dat we ons bezighouden met mensen buiten onze kerk die deze weg openlijk tegenspreken. Dat doen zij ten aanzien van de oorsprong van de heiligmaking door de verdiensten van Christus en Gods krachtig werkende genade; en ook ten aanzien van de noodzaak daarvan. Deze mensen, wetbestrijders en goddeloze vrijdenkers, verzetten zich brutaal onder een schone schijn van een verkonding van een zuiverder Evangelie, en door zich te onderscheiden met hun eigen goede werken. Van de mensen die een zuivere gereformeerde belijdenis hebben afgelegd en zeggen daaraan nog steeds vast te houden, is het een minderheid die een rechte koers houdt, maar ook zij wijken af ter rechter- of ter linkerhand. Ik wil mij nu beperken tot deze twee groepen om hen dit onder ogen te brengen.

Een groot deel van onze gereformeerde belijders leeft rustig verder in hun zonden, omdat Christus toch voor hun zonden heeft voldaan. Ze delen eenvoudigweg mee dat ze op de Zaligmaker en op Zijn verdiensten vertrouwen. Ze raden andere mensen aan over de zonde niet bezorgd en

bang te zijn. Zij denken dat ze zich ten hoogste bezondigen als ze aan Gods genade en hun zaligheid zouden twijfelen. Maar... de duivel heeft nooit een groter struikelblok tegen de zaligheid opgericht, en God voor Zijn grote zegeningen met de grootste ondankbaarheid van Zijn eer beroofd, dan door deze gedachte. We hebben uit onze tekst en vele andere aangetoond dat het grote doel van het verzoenende offer van Christus de heiligheid is. Dit moet de echte vrucht in de verlost gelovigen zijn. Niemand wordt van de schuld en de straf van de zonde verlost, of hij wordt ook in beginsel gewassen van de besmetting ervan. De heersende macht van de zonde wordt in hem gebroken. De genade geeft geen enkele vrijheid om te zondigen en daarover dan niet meer bedroefd te zijn. Nee, ze legt er juist alle nadruk op van al de zonden een afschuw te hebben en ertegen te strijden. De genade maakt de zonde nog veel afschuwelijker, omdat zij zowel de Wet als het Evangelie onteert.

Stel dat een kind zegt: omdat mijn vader zo goed voor mij is, zal ik hem met een gerust hart nog meer verdriet aandoen. Vinden we het dan geen goddeloos en ontaard kind? Als u ook zo denkt,

beseft dan dat u tot de goddelozen behoort die de genade van onze God veranderen in ontuchtigheid (Judas:4), of tot hen die zeggen: 'Wij zijn verlost, om al deze gruwelen te doen' (Jeremia 7:10). Paulus schrikt van deze gedachte: 'Maar indien wij die in Christus zoeken gerechtvaardigd te worden, ook zelf zondaars bevonden worden, is dan Christus een dienaar der zonde? Dat zij verre' (Galaten 2:17). U geeft aanleiding dat de heilige Naam en de waarheid van God door buitenstaanders gelasterd wordt. Het is even zeker dat u de deur van de genade en van de zaligheid voor uzelf toesluit, als het zeker is dat de goddelozen bij God niet kunnen wonen. Hij haat alle werkers van de ongerechtigheid (Psalm 5:5-6). Er zijn ook mensen die in een ander uiterste vervallen. Ze belijden de noodzaak van de heiliging, maar ze ontleen die aan een verkeerde bron en ze hebben ook een verkeerd doel voor ogen. Vanuit zichzelf kunnen ze niet heilig en zalig worden, hoewel ze meer ingetogen leven dan de eerstgenoemde soort mensen. De Fari-zeëën waren in hun godsdienst ook nauwkeuriger dan de Sadduceeën. Ze menen dat ze door een godsdienstige opvoeding en door een al-

gemene verlichting van de Geest zalig kunnen worden. Dat zijn op zichzelf goede dingen. Ze zijn door de ingeschapen wet en door het openbaarde Woord overtuigd dat ze heilig moeten leven. Dat is ook goed. Daarom spannen ze zich in, en sommigen met veel ernst en vrucht om matig, rechtvaardig en godzalig te leven. Deze dingen zijn op zichzelf genomen heel erg nodig. Maar nu treedt de treurige misvatting van deze denkwijze en inspanning aan het licht. De ware heiligheid is immers een krachtig werk van de Geest van Christus Die wij ontvangen in de ware geloofsvereniging met Hem. Zonder Christus kunnen wij niets aanbrengen tot het dragen van vruchten (Johannes 15:5). Maar al uw goede eigenschappen en het nakomen van uw plichten zijn vruchten van uw eigen akker; u doet dit alles in uw eigen kracht. U hebt nog nooit uit ervaring uw volstreekte onmacht geleerd om iets goeds te doen. Nooit hebt u aanhoudend gebeden en gesmeekt vanuit de overtuiging dat het de Vader is Die uit onverdiende genade in u een rein hart moet scheppen. U kent ook het onderscheid niet tussen het blindelings uitvoeren van uw plichten, en het ervaren van

kracht van Hem Die zowel het willen als het werken in u werkt. U kunt uw leven op een redelijk zelfvoldane manier nog voortzetten. De oprechte evangelische heiligheid is een vrucht van de Geest en de verdienste van Christus, en ze geeft een dankbare erkenning van de verkregen verlossing in Hem. Maar u verwacht de vergeving van uw zonden en de zaligheid op grond van het doen van goede werken en het nalaten van een aantal zonden. Dit is het opbouwen van uw eigengerechtigheid, en God heeft daar een afschuw van. Het is alsof aan de geschonden majesteit van God rechtgedaan zou kunnen worden, en de duizendmaal verzondigde genade weer verkregen kan worden, als iemand in zulke vuile kleding loon op zijn arbeid komt eisen. Deze verlossing zal alleen kunnen worden ontvangen door hem die weet dat hij in alles wat hij doet, goddeloos is en dat zijn hart in al zijn verlangens en hartstochten onrein is. Hij walgt van zichzelf en hij heeft de toevlucht genomen tot Christus, om in Hem als een goddeloze gerechtvaardigd te worden. Zo'n mens wil heilig leven, omdat hij erkent dat zijn Verlosser het verdient door hem verheerlijkt te

worden. Zijn meest heilige plichten beantwoorden in het geheel niet aan wat ze zouden moeten zijn. Hij vindt ze ook zó gebrekkig dat hij er niets van verwacht; integendeel, hij kan niet anders dan de dood verwachten.

Hieruit volgt nog een bewijs dat er een onderscheid is tussen echte heiligheid en schijnheiligheid. Uit hetgeen we over vers 17 gezegd hebben, bleek dat de ware heiligheid vooral hierin bestaat dat het hele leven getekend wordt door een hartelijke liefde en eerbiedige erkenning van de heerlijkheid van God, die hij gezien heeft in het aangezicht van Christus. Als u uzelf hiermee vergelijkt, zal blijken dat er in het vervullen van uw plichten niets van deze oprechte heiligheid te vinden is. Zolang u de Zoon niet hebt, hebt u nooit de Vader gezien. Zolang u in een verloren toestand voor God leeft, en nooit bestraald bent door het vreugdevolle licht van de verlossing, hebt u nog nooit iets begrepen en ervaren van Gods voornaamste deugden. Alleen wie de Zoon heeft ervaren deze deugden wel, namelijk: Zijn onbevleete heiligheid, Zijn onschendbare rechtvaardigheid,

Zijn onuitsprekelijke wijsheid, Zijn oneindige barmhartigheid, en zo verder. Om deze deugden wil hij de Heere verheerlijken.

Als u uw beste werken eerlijk nagaat, ziet u dan dat hoogachting en de liefde voor die heerlijke God niet de bron zijn, maar alleen eigenliefde? U wilt verlost worden van een veroordelend geweten en van de angst voor de straf in de hel. Wilt u zich nu verblijden in de hoop en in het bezit van de eeuwige zaligheid in het hiernamaals?

Het is ons hartelijke wens dat u echt geen raad meer weet en dat u in uzelf werkelijk arm wordt, in het besef dat al uw goede eigenschappen en het vervullen van uw plichten niets anders zijn dan schoonschijnende zonden. Hoewel u wel beter leeft dan andere mensen, behoort u toch niet tot de reinen van hart die God zien zullen, maar u behoort tot het goddeloze geslacht dat in Spreuken 30 genoemd wordt: 'Een geslacht dat rein is in zijn ogen en van zijn drek niet gewassen is' (vers 12).

Als u behouden wilt worden, wees er dan van overtuigd dat u heilig moet zijn. Geloof dat de heiligheid een plicht is van alle mensen, maar ook dat zij een werk is van Gods genade die

Christus met Zijn offer en Zijn voorbede voor ons heeft moeten verdienen en die de Heilige Geest in ons moet uitwerken. We moeten heilig zijn, anders zullen we verloren gaan. We kunnen niet heilig zijn als de Geest ons niet heilig maakt. Ja, zonder dat de gerechtigheid van de Middelaar ons eigendom wordt, kunnen we nooit het geluk smaken dat we heilig zijn. Wij zijn schuldig, wij hebben straf verdiend en elk recht op genade verloren. We hebben verdiend voor eeuwig in de zonden verloren te gaan, en we kunnen van deze schuld niet verlost worden dan alleen door het bloed van Jezus.

Als de Heere Zijn licht laat schijnen over deze tekst, is hier bemoedigend onderwijs te vinden voor mensen die weten dat ze een onbetaalbare schuld tegenover God hebben en zichzelf om die reden veroordelen. Deze mensen zouden wel willen wegvlugten, omdat ze in hun eigen ogen zo gruwelijk en onrein zijn. Zij voelen zich totaal hulpeloos en krachteloos om het ooit beter te maken, en daarom dreigen ze de moed te verliezen. Luister toch naar Hem Die recht en waarheid spreekt, Die de kracht heeft om te

verlossen. In het volstrekt enige offer dat Hij heeft gebracht, is de betaling te vinden die de schuld en de vloek heeft weggenomen. Maar zij bevat ook de verdienende kracht om de noodzakelijke heiligheid te verwerven voor allen die deze niet kunnen missen. Wat is het een zegen voor een arme zondaar om aan te nemen dat hij toch tot Christus mag komen, ja, dit is van de grootste waarde! Ook al is hij door en door schuldig aan het oordeel van God, maar ook te onrein en te machteloos om het goede te doen, toch mag hij komen. Ja, zó moet u komen en u moet niets van enige heiligheid van uzelf meebrengen. Als u zó weggeworpen ligt op het vlakke van het veld vanwege de walge-lijkheid van uw ziel, wil God vanuit de hemel medelijden met u hebben (Ezechiël 16: 5-6).

Nu spreek ik tot u die ooit vanuit de schande en de besmetting van de zonde hebt durven en kunnen komen tot de fontein die geopend is tegen de zonde en de onreinheid. Ik spreek tot u die de Heere Jezus hebben leren omhelzen, zoals Hij voor hen noodzakelijk en dierbaar geworden is; 'Die ons geworden is wijsheid van

God en rechtvaardigheid en heiligmaking en verlossing' (1 Korinthe 1:30).

Misschien bent u bang dat u niet op de goede manier gekomen bent, en dat de biddende Ho-
gepriester uw naam niet op Zijn hart droeg. U
vindt de heiligheid, die de rechtmatige vrucht is
van de verlossing, immers niet in uzelf. U kunt
van uzelf niet zien dat uw leven tot de eer van
God is. Integendeel, u ziet alleen de onreinheid
van uw hart en de besmetting in alles wat u doet.
En in plaats dat het beter wordt, zoals het zou
moeten, schijnt het hoe langer hoe erger te wor-
den, en u bent wellicht bang dat u tot hen be-
hoort van wie in Openbaring 22 gezegd wordt:
'En die vuil is, dat hij nog vuil worde' (vers 11).
Om onderwijs te krijgen, moet u aandacht
schenken aan de volgende zaken.

Als iemand geheiligd is, is het nodig dat hij
in die heiliging nog steeds toeneemt, zoals het
gebed voor de discipelen ons leert. De heiliging
gaat gepaard met veel gebreken en onreinheid.
Als u uw toestand wilt beoordelen, moet u niet
alleen kijken naar de gebreken die u nog in
uzelf ontdekt, maar u moet ook kijken of er ook
andere dingen gevonden worden. Let erop of in

de diepste verlangens van uw hart iets gevonden wordt dat niet ontspruit uit de modder van een natuurlijk hart, maar alleen kan opborrelen uit de zuivere rivier van het water des levens. Denk er ook aan dat de heiligheid in oprechte gelovigen minder kan worden, zonder dat zij daarom volledig terugkeren met de gewassen zeug tot de wenteling in het slijk. De heiligheid kan niet alleen afnemen, maar het kan er ook op lijken dat de zondigheid tegenover het waken, bidden en strijden hoe langer hoe krachtiger wordt. Het kan zijn dat er dan een werkelijke val in zonde op volgt. Dit is ook te zien in het leven van de discipelen. De goddelijke Middelaar bidt hier Zelf om hun heiligmaking, maar enkele uren later vallen zij en worden ze hun Meester op een schandelijke manier ontrouw. Als u dit zou overkomen, wil de Heere u leren met heel uw hart te beseffen hoe diep het kwaad in u zit. U moet een nog hartgrondiger afkeer hebben van de vijanden die het u zo moeilijk maken. U moet u nog meer bewust zijn van uw machteloosheid tegen dit geweld. U moet met meer ernst bidden om hulp, en de genade meer waarderen die u tot nu toe staande

gehouden heeft en u nog steeds bewaren moet. Als het besef van uw zonden in dit opzicht u niet zorgeloos maakt, omdat er nu eenmaal toch niemand volmaakt is, maar iets van de bovengenoemde uitwerkingen heeft, mag u daaruit wel de conclusie trekken dat er in u een geheiligd beginsel leeft.

U moet echter ook begrijpen dat de gelovigen niet altijd meer zonden gaan doen, terwijl ze dat van zichzelf wel denken. Het kan een bewijs zijn dat ze op de weg van de genade vorderingen maken. Toen ze voor het eerst oog kregen voor hun ellende en de zondige toestand van hun hart, kregen ze nog geen helder inzicht in alle verborgen gebreken van hun hart en in het onvolmaakte van hun meest goedbedoelde werkzaamheden. Maar als de Heere Zijn volk meer en meer wil reinigen en er schijnt een helderder licht in hun hart, dan zien ze het vuil dat er voorheen ook was, maar dat ze nog niet gezien hadden. Als de zon in een kamer schijnt, worden de stofjes zichtbaar die men anders niet ziet. Zie het dan als genade dat u uw gebreken steeds meer gaat zien. Het is genade waardoor de Heere u aanspoort om te zonde na te laten en meer werk te

maken van het reinigen van uw hart.

Deze reiniging is het belangrijkste voorrecht, maar ook de belangrijkste verplichting van alle uitverkoren kinderen van God en de geroepen heiligen.

In onze preek is er veel wat u daartoe moet aansporen. Uw trouwe Zaligmaker Die heel goed weet wat het beste is voor uw zaligheid, bidt er ernstig om. Zo moet de heiligheid ook iets zijn waar u het meest naar verlangt. Christus heeft het allerbitterste lijden willen ondergaan om u te heiligen. Zou u er dan voor uzelf niets voor overhebben en niet willen lijden? Het valt niet mee de ogen uit te steken en handen en voeten af te hakken, maar het kan niet vergeleken worden met wat Christus heeft ondergaan. Zou zoiets kostbaars dat alleen gekocht kan worden met het bloed van Gods Zoon, door u dan zo laag gewaardeerd worden?

Als het uw hoogste verlangen is in de vreze Gods tot uw heiligmaking te komen, kunt u om uw verlangen vervuld te krijgen, het volgende nog tot uw nut overwegen.

De heiliging is een vrucht van de rechtvaardiging voor God, door Christus verdiend en door Zijn Geest geschonken. Daarom moet u het niet beschouwen als een verplichting die u zelf alleen moet uitvoeren, en waarmee u zich zonder enige vrucht kunt afmatten. Nee, u moet erom vragen als een genade van de Heere. Als u van uzelf denkt dat u met God verzoend bent, dan hebt u op grond van de volkomen verdiende zaligheid en de voorbede van de Borg met alle gelovigen het recht om te bidden om heiligheid. En als u opnieuw in zonde valt, probeer dan hoe eerder hoe beter daaruit op te staan, maar probeer niet eerst in eigen kracht op een wettische manier uzelf van de besmetting te reinigen. U zult eerst weer tot dit hogepriesterlijke offer moeten komen om uw schuld te verzoenen, en daarbij heiligende genade te ontvangen om het leven te vernieuwen. Dit is de orde die David samenvat, als hij zich zo afschuwelijk besmet had: ‘Verberg Uw aangezicht van mijn zonden, en delg uit al mijn ongerechtigheden. Schep mij een rein hart, o God! en vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest’ (Psalm 51:11-12). Omdat de heiliging zo’n belangrijk doel is

van het lijden van Jezus als Borg, moet u in het bijzonder daarnaar streven. Het hart van een verlost mens is soms zo gericht op troost, vrede, blijdschap en allerlei bemoedigende en verheugende ervaringen, alsof er voor hem niets anders te vinden is. Hij kan ook zo ongeduldig zijn in zijn verlangen om eenmaal in de hemel volmaakt te zijn. Maar bedenk, nu u van de zonde bent vrijgemaakt, hebt u als vrucht uw heiligmaking, en als einde het eeuwige leven' (vgl. Romeinen 6:22). De vreugde van het eeuwige leven wordt voor het laatst bewaard. In dit leven op de aarde zal het uw voornaamste doel moeten zijn meer van de vruchten van de heiliging te hebben, ook al is het genot daarvan in uw ervaring spaarzaam.

Wees voorzichtig en pas op voor de denkbeelden van uw verdorven hart en de adviezen van mensen die geen rechtzinnige gedachten hebben. Wees gewaarschuwd als u merkt dat ze het te wettisch vinden als er aangedrongen wordt op heiligheid en het vervullen van plichten als vruchten van de genade, niet als oorzaken ervan. Wees ook voorzichtig als ze het treuren over de zonden en de gebreken in de plichten

als ongeloof aanzien.

U hoeft alleen onze preken maar te lezen om van het tegendeel overtuigd te zijn, en let daarbij ook op het onderwijs van Christus en de apostelen. Dit zal dan voor zulke onheilige christenen ook wel te wettisch zijn. Maar het mag tot troost zijn voor mensen die zo vaak treuren omdat ze nog zo zondig zijn, dat het voornaamste van uw hemelse gelukzaligheid uw volkomen heiligheid zal zijn. Spoedig zult u als een reine maagd aan een man voorgesteld worden, namelijk aan Christus (2 Korinthe 11:2). U mag met David zingen: ‘Maar ik zal Uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen, ik zal verzadigd worden met Uw beeld, als ik zal opwaken’ (Psalm 17:15). Dan zal steeds de lof- en juichtoon klinken: ‘Hem, Die ons heeft liefgehad, en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed, en Die ons gemaakt heeft tot koningen en priesters voor God en Zijn Vader; Hem, zeg ik, zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid’ (Openbaring 1:5-6).
AMEN

Ja, ik wens abonnee te worden op de Reveil-serie.

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode:

.....

Plaats:

.....

Zend ook een proefnummer aan:

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode

.....

Plaats:

.....

.....
(Handtekening)

Deze antwoordkaart in envelop zenden naar: (voldoende frankeren)

Pieters Media bv
Voorstraat 5
4503 BH GROEDE

Uitgave
STICHTING “SMYTEGELT-FONDS”

REVEREIL-SERIE

Voorzitter
Ds. J. Westerink, Urk

Secretariaat
Heereweg 7, 2161 AB Lisse.

Vrije giften en abonnementsgeld
storten op IBAN: NL94 INGB 0000 5814 92
t.n.v. Penningmeester
“Smytegeltfonds”, Putten

Abonnement: € 12,- per jaar (10 ex.)

**Opgave nieuwe abonnees en
adreswijzigingen aan:**

Pieters Media bv,
Voorstraat 5,
4503 BH GROEDE

of per e-mail: reveil@pietersgroede.nl
www.reveilserie.nl